

KVALITETSDEKLARATION

Industrins lager

Ämnesområde

Näringsverksamhet

Statistikområde

Industrins lager

Produktkod

NV0602

Referenstid

2017 Kvartal

Industrins lager	1
Statistikens kvalitet.....	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov.....	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler.....	3
1.2.3 Statistiska mått.....	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	4
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval.....	5
2.2.2 Ramtäckning.....	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall.....	7
2.2.5 Bearbetning.....	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet.....	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	9
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	9
4.1 Tillgång till statistiken	9
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	9
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter.....	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet.....	11
E EU-reglering och internationell rapportering.....	11
F Historik.....	11
G Kontaktuppgifter.....	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken avser att kvartalsvis belysa utvecklingen av industrins lager, med fördelning på lagertyper, såväl totalt som uppdelat på branscher. Den används primärt av Nationalräkenskaperna för beräkning av kvartalsvis BNP.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används inom SCB som underlag i Nationalräkenskapernas beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

Statistiken används även av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar.

Användare är bland annat Riksbanken, Konjunkturinstitutet, Finansdepartementet samt EU:s statistikorgan Eurostat.

1.2 Statistikens innehåll

Den statistiska målstorhet som skattas är kvartalsvis lagervärde prisdeflaterat till återanskaffningsvärde, värde vid kvartalslut samt värde vid kvartalets mitt.

1.2.1 Objekt och population

Målobjekten utgörs av verksamhetsenheter, vilka definieras som branschmässigt avgränsade delar av ett företag. Uppdelningen i verksamhetsenheter sker centralt på SCB och registreras i Företagsdatabasen, FDB. Observationsobjekt är i en övervägande majoritet av fallen desamma som målobjektet, d.v.s. verksamhetsenheten. I enstaka fall observeras dock objekt vilka skapats internt inom undersökningen, antingen via en sammanslagning av flera verksamhetsenheter eller via en uppdelning av desamma.

Intressepopulation är mängden av alla svenska industriföretag.

Målpopulationen består av de verksamhetsenheter inom näringsområdet utvinning av mineral och tillverkningsindustri, SNI 05-33 (SNI 2007), som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 11, 141 och 142 (INSEKT (standard för institutionell sektorindelning) 2014).

1.2.2 Variabler

Intresse- och målvariabler är lagervärde, bokföringsmässigt eller skattat angett i återanskaffningsvärde. Resultatet publiceras på bransch nivå med 2 siffrors SNI2007-kod.

De variabler som samlas in avser värdet på lagerstockarna vid kvartalets slut uppdelat på fyra olika lagertyper. Lagerstockarna ligger till grund för beräkningar av kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser samt i fasta priser (i 2010 års prisnivå).

Följande lagertyper efterfrågas:

- insatsprodukter
- produkter i arbete
- färdiga varor av egen tillverkning
- handelsvaror

Lager av insatsprodukter och lager av handelsvaror ska värderas i anskaffningsvärde. Lager av produkter i arbete och lager av färdiga varor av egen tillverkning ska värderas till nettoförsäljningsvärde.

1.2.3 Statistiska mått

Lagerstockar och lagerförändring presenteras i löpande återanskaffningskostnad vid kvartalsslut, kvartalets mittpris i föregående års priser och i 2010 års priser. Fastprisberäkningar görs med hjälp av branschprisindex och särskilda Konsumentprisindex (KPI) och Producentprisindex (PPI) framtagna av enheten för prisstatistik på SCB.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Resultaten redovisas fördelade på branschgrupper och aggregat enligt SNI2007, vanligtvis på 2-siffernivå men i några fall på en finare eller grövre nivå. Resultaten redovisas också enligt fem MIG-grupper.

Mer information om klassifikationer går att hitta i [SCB:s klassifikationsdatabas](#).

1.2.5 Referenstider

Referensperiod för statistiken är kvartal. Målpopulationen uppdateras en gång per år inför publiceringen av andra referenskvartalet.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken är behäftad med osäkerhet. I avsnitt 2.2 Osäkerhetskällor görs en genomgång av dessa källor och deras konsekvenser. Lagervärden samlas in via en stratifierad urvalsundersökning med cut-off-gräns. I en urvalsundersökning är alltid skattningarna behäftade med urvalsfel beroende på att endast en delmängd av populationen studeras. Urvalsfel är således den avvikelse mellan ett skattat värde och det faktiska värdet som beror på att man inte undersöker alla objekt i populationen. För att minimera urvalsfelet vill vi optimera urvalet. Något som försvårar urvalsförfarandet är svårigheten att ringa in de företag som har lagervärde av betydelse. För detta nyttjar vi dels insamlade lagervärden via undersökningen dels de lagervärde som företagen lämnat till Skatteverket via inkomstdeklarationen. Vid urvalstillfället är de senast tillgängliga uppgifterna från Skatteverket två år gamla. Vidare överensstämmer inte definitionen i inkomstdeklarationen med våra observationsvariabler.

En ytterligare osäkerhetskälla av betydelse är mätfel då många företag inte löpande bokför lager eller lagerför varor på ett sätt som är kompatibelt med de av SCB specificerade varugrupperna.

Utöver de inrapporterade lagervärdena bygger statistiken även på uppgifter från undersökningarna *Prisindex i producent- och importled* (PPI) och *Konsumentprisindex* (KPI) vilka används i deflateringen (omräkningen från anskaffningsvärde till återanskaffningsvärde). Inget försök att kvantifiera osäkerheten i PPI och KPI görs i föreliggande kvalitetsdeklaration.

Till följd av nämnda osäkerhetskällor publiceras inte lagerstockar utan endast lagerutvecklingen. Undersökningen fångar in de största företagen av intresse därmed anses tillförlitligheten på totalnivå vara god, men osäkerhet förekommer på mer detaljerade nivåer.

2.2 Osäkerhetskällor

Mätfel är den primära osäkerhetskällan då många företag inte löpande bokför lager eller lagerför varor på ett sätt som är kompatibelt med det SCB efterfrågar.

En ytterligare osäkerhetskälla är svårigheten att ringa in målpopulationen av företag som har lagervärde av betydelse. För detta använder vi de lagervärden som företagen lämnat till Skatteverket via inkomstdeklarationen. Vid urvalstillfället är de senast tillgängliga uppgifterna avseende år t-2. Vidare överensstämmer inte definitionen i inkomstdeklarationen med vår mätvariabel.

2.2.1 Urval

Urvalet dras som ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (så kallat stratifierat OSU) från den del av rampopulationen som befinner sig ovanför *cut-off*, där gränsen för *cut-off* skiljer sig mellan branscher (för närmare information se punkt 2.2.2). Den totala stickprovsstorleken är drygt 1 300 objekt och urvalet uppdateras en gång per år inför publiceringen av statistik med referenskvartal två. Uppdateringen görs inom SCB:s system för samordnade urval (SAMU), vilket innebär att approximativt 20 % av de mindre företagen ersätts med nya företag medan 80 % kvarstår i urvalet även nästkommande år.

Någon uppskattning av urvalsosäkerheten för publicerade förändringstal görs inte i dagsläget.

2.2.2 Ramtäckning

Även urvalsramen uppdateras årligen inom ramen för SAMU-systemet. Rampopulationen utgörs därmed av de verksamhetsenheter som tillhör målpopulationen samt är registrerade som aktiva i SCBs företagsdatabas (FDB) i början av mars innevarande år.

Rampopulationen består normalt sett av runt 53 000 objekt, varav ca 49 000 återfinns under *cut-off*-gränsen. *Cut-off* i varje bransch bestäms så att företagen ovanför gränsen tillsammans täcker ca 90 % av branschens totala lagervärde. Lagerbidraget från de företag i rampopulationen som återfinns under *cut-off*-

gränsen modellberäknas vilket innebär att undersökningen täcker 100 % av lagervärdet i rampopulationen.

Eftersom urvalsramen uppdateras en gång per år, och därmed utgör en ögonblicksbild av hur företagsregistret ser ut vid det tillfället, förekommer viss över- och undertäckning. Övertäckning utgörs av de företag som sedan ramen upprättades har lagts ned eller avslutat sin verksamhet. Undertäckningen utgörs av de företag som har nyetablerats och som vid ramens upprättande inte var registrerade i företagsregistret. Såväl över- som undertäckning ökar successivt under året.

Ingen justering görs för under- eller övertäckning som uppstår under året.

Någon uppskattning av täckningsfelets storlek görs inte i dagsläget.

Som lagervärde vid ramframställning används insamlat lagervärde för kvartal fyra föregående år för de företag som fanns med i fjolårets urval samt tillhörde ett totalundersökt stratum. För övriga används det lagervärde som rapporterats in till Skatteverket avseende år t-2 via Inkomstdeklarationen. Mätfel i dessa uppgifter kan antas förekomma, men någon uppskattning av dess storlek görs inte i dagsläget. Lageruppgifterna från skatteverket detaljgranskas ej på SCB förutom i undantagsfall. Skatteverket har inget egenintresse av lageruppgifterna utan den granskning som görs av dem är endast i form av en kontroll att balansräkningen går ihop.

2.2.3 Mätning

Uppgifter om lagervärden samlas in med hjälp av frågeformulär (se under [Statistikens framtagning](#)) I blanketten efterfrågas lagerstockarnas värde vid kvartalets slut, vilket motsvarar referensperioden, uppdelat på fyra olika lagertyper; handelsvaror, insatsprodukter, produkter i arbete samt färdiga egna produkter. Över 99 procent av de inkomna svaren lämnas via den elektroniska webblanketten (SIV), medan resterande del registreras manuellt. Frågeformuläret finns återgivet i sin helhet i *Framtagning av statistiken* (SCBDOK) för den här undersökningen.

På grund av mätvariabelns karaktär är mätfel med all sannolikhet undersökningens största problem. Då många företag, främst mindre, varken bokför lagervärden löpande eller har datasystem som stöder kvartalsredovisning av lager utan får uppskatta sitt lagervärde, görs antaganden om att mätfel finns i statistiken.

Feltolkningar av anvisningar kan leda till mätfel. När företagen ska rapportera uppgifter om lagerstockar utryckta i anskaffningsvärde vid varje kvartalsslut finns en risk att företaget redovisar lagrets återanskaffningsvärde.

Någon uppskattning av mätfelets storlek görs inte i dagsläget. Inga studier över huruvida dessa mätfel är systematiska eller slumpmässiga har heller gjorts.

2.2.4 Bortfall

Objektsbortfallet i urvalsundersökningen är omkring 20 procent ej inkomna svar under en normalmånad. Bortfallet viktat med företagets storlek är typiskt mindre, normalt under 10 procent.

För att undvika ett alltför stort bortfall i undersökningen påminns uppgiftslämnarna via brev i de fall uppgifterna inte inkommit när sista svarsdatum passerats. Tio dagar senare skickas en andra påminnelse. De företag som har stor påverkan på statistikens kvalitet påminns även via telefon. Det finns även planer på att upprätta en vitesprocess för att få in uppgifter från företag som trots detta inte rapporterar.

Bortfall beror främst på att företagen inte har någon uppfattning om vilket lagervärde de har. En ytterligare orsak är att företag inte har möjlighet att ange värden fördelade på de lagertyper som SCB efterfrågar.

Imputering används både för att kompensera för objektsbortfall och partiellt bortfall. Vilken imputeringsmetod som används beror på vilken information som finns att tillgå och beskrivs i Framtagning av statistiken (SCBDOK). Om underlag för imputering saknas används i sista hand även så kallad viktkompensation, där inkomna objekt ges en högre vikt för att kompensera för värden hos de ej inkomna objekten.

Någon numerisk uppskattning av bortfallets effekt på tillförlitligheten har inte gjorts. Då det viktade bortfallet ligger under 10 procent förväntas det ha liten påverkan på statistiken.

2.2.5 Bearbetning

Inför publiceringen genomför SCB kontroller för att hitta och om möjligt korrigera fel som skulle kunna ha en snedvridande effekt på statistiken. Misstänkta fel följs upp, exempelvis genom kontakt med uppgiftslämnaren.

Granskningsverktyget Signal används för att upptäcka exempelvis summeringsfel och negativa värden innan blankettuppgifter laddas i databasen. För att granska inkomna blankettuppgifter på mikronivå används ett specialutformat granskningsprogram, Selekt. Med hjälp av Selekt görs en bedömning av observationens avvikelser från ett, utifrån tidigare lämnade observationer för samma enhet, förväntat värde. Detta viktas sedan med den effekt värdet skulle ha om det faktiskt är fel. Varje observation får genom detta förfarande en poäng. Sedan görs granskningen utifrån den prioriteringsordning som poängerna skapar, det vill säga högst poäng granskas först. Misstänkta fel följs upp med återkontakter i form av telefonsamtal och e-post.

Ingen manuell kodning av uppgifter görs i undersökningen.

Endast ett fåtal blankettvärden stansas in manuellt.

När administrativa data från Skatteverket matchas med undersökningens observationsenheter kan matchningsfel uppstå.

Sammantaget antas bearbetningsfelet i undersökningen vara litet.

2.2.6 Modellantaganden

Ett antal modellantaganden görs:

- Imputering av ej inkomna uppgifter görs utifrån ett antal olika modeller och bakgrundsdata samt tidigare lämnade uppgifter (se även avsnitt 2.2.4).
- Lagerbidraget från de företag i rampopulationen som återfinns under *cut-off*-gränsen modellberäknas.
- För att erhålla lagerförändringar för redovisningsbrancherna i fasta priser används prisindex från undersökningen Prisindex i producent och importled (PR0301) för de tre lagertyperna handelsvaror, produkter i arbete och färdiga egna produkter. För lagertypen insatsprodukter används en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex för fastprisberäkning. Kvaliteten och precision på dessa prisindex påverkar således de slutliga lagerförändringarna som publiceras. Kvaliteten påverkas negativt av att det för ett fåtal beräkningsbrancher och år saknas prisindex vilket medför att dessa skattas.
- Modellberäkning görs från anskaffningsvärde till återanskaffningsvärde.

Ingen utredning av modellantagandenas betydelse har genomförts.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

I samband med att SCB publicerar ny statistik revideras även den tidigare publicerade statistiken. Vid publicering av kvartal 1 revideras hela föregående års och vid publicering av kvartal 2 -4 revideras aktuellt år. Det kan dock förekomma att revideringar görs även vid senare tillfällen och för perioder ännu längre tillbaka i vissa speciella fall.

De flesta revideringar uppkommer vid revidering av föregående kvartal. Detta kan till exempel bero på att det inför nästkommande publicering inkommit fler svarande objekt som utger bättre skattningar och imputeringar av bortfall.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Industrins lager publiceras kl. 09.30 omkring en månad plus 15 dagar efter kvartalsslut, med undantag av andra kvartalet som publiceras något senare. Förskjutningen beror på svårigheter att samla in uppgifter under sommarmånaderna.

3.2 Frekvens

Uppgifter om lager samlas in, bearbetas och publiceras varje kvartal.

3.3 Punktlighet

Publicering har kunnat ske enligt den ursprungliga på förhand fastställda publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Varje kvartal publiceras statistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. En statistiknyhet publiceras gemensamt med lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings på SCB:s webbplats. En kortfattad statistiknyhet finns tillgänglig att prenumerera på.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare, m fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat mikrodata för egen bearbetning

4.3 Presentation

Statistiken publiceras i form av förändringstal i Statistikdatabasen. Förändringstalen avser krontalsförändring från föregående kvartal i fasta respektive kvartalsmittpriser. I samband med varje publicering skrivs en statistiknyhet med den viktigaste informationen om utveckling i industrins lager. På SCBs webbplats publiceras vid sidan av statistiknyheten även tabeller och diagram.

4.4 Dokumentation

Framställningen av statistiken beskrivs i Framtagning av statistiken (SCBDOK). Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Statistikens detaljerade innehåll (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats, www.scb.se.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Något som är betydande för jämförbarheten över tiden är de förändringar av näringsgrensindelning som gjorts under åren. Exempelvis användes indelningen SNI 2002 från 2002 till 2008, medan från 2009 beräknas och redovisas statistiken enligt SNI 2007. Tidsserier finns tillbakaräknade till 2008 i SNI 2007, vilket möjliggör jämförbarhet under en begränsad tidsperiod.

Övergången till SNI2007 innebär bland annat branscherna Annan förlagsverksamhet samt Återvinningsindustrin inte längre ingår i industrinäringen.

Vid publiceringen av Industrins lager avseende andra kvartalet 2015 infördes flera metodförändringar. Förändringarna infördes som ett led i att förbättra kvaliteten i statistiken och att samordna den ekonomiska månads- och kvartalsstatistiken. Statistiken samordnades vad gäller urvalsram, urval, insamlingsvariabel samt hur statistiken bearbetas. Bedömningen är att det har skett nivåskiften på lagerstockarna, men lagerförändringarna som publiceras har inte påverkats i någon större utsträckning.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är fullt jämförbar mellan publicerade branscher, aggregat av branscher och huvudgrupper. Vilka lagertyper som företagen inom respektive bransch håller varierar dock, beroende på produktionstider och tillverkningsprocess.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Sammanvändbarheten mellan Industrins lager och Varuhandelns lager får anses vara god då statistiken tas fram med gemensamma metoder.

Lagerstatistiken omfattas inte av någon EU-förordning som anger hur statistiken skall beräknas. Det är därför svårt att uttala sig om huruvida det är möjligt att jämföra statistiken med motsvarande statistik inom andra EU-länder.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Det finns inga kända brister i den numeriska överensstämmelsen mellan olika statistikvärden.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen ([1998:204](#)).

C Bevarande och gallring

En kopia av all statistikredovisning i form av rapporter, böcker och statistiska meddelanden (SM) som getts ut som trycksak eller redovisats som pdf-dokument förvaras hos Kungliga biblioteket och levereras till Riksarkivet.

Bevarandebestånd är under utredning.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet gäller enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken, förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt SCB:s föreskrifter (SCB FS 2015:4).

E EU-reglering och internationell rapportering

Industrins lager omfattats inte av någon EU-reglering. Däremot har det framhållits i EU:s manual för Short Term Statistics (STS) att lagerstatistik är av stor betydelse för att kunna korrigera nettoomsättningsuppgifter till produktion. Tanken är att nettoomsättning från försäljning tillsammans med förändringen av lager ska spegla produktionen inom ett företag.

F Historik

Industrins lager har funnits som självständig statistikprodukt hos SCB sedan 1972. Mellan 1998 - 2014 samlades uppgifter om lager in tillsammans med uppgifter om orderingång, nettoomsättning och kapacitetsutnyttjande i en urvalsundersökning som gick under samlingsnamnet Konjunkturstatistik för industrin. Från andra kvartalet 2015 är Industrins lager en separat urvalsundersökning.

Sedan starten 1972 har flera metodförändringar genomförts. Exempelvis har insamlingen förändrats, från och med 2001 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall. Industrins lager publiceras enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007 (standard för svensk näringsgrens indelning) från och med referensår 2009. I och med övergången till SNI 2007 publicerades lagerstockens förändring från föregående kvartal, istället för lagerstocken i sig. Övergången från lagerstockar till förändringar i lagerstockar var en anpassning till Nationalräkenskapernas definition av lagerinvesteringar.

I samband med publiceringen av uppgifter om första kvartalet 2014 genomfördes flera metodförändringar. De viktigaste förändringarna var dels att lager i utlandet som ägs av verksamhetsenheten ska inkluderas i de lämnade uppgifterna, dels att värdet av insatsprodukter och handelsvaror ska värderas i anskaffningsvärde istället för som tidigare i återanskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet räknas sedan om till återanskaffningsvärde.

2010 påbörjades ett stort projekt med syfte att ta fram en samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn, där lagerstatistiken ingår. Undersökningen som driftsattes under andra kvartalet 2015 innebär att Industrins lager och Varuhandels lager samordnats med avseende på bland annat urvalsdesign, estimation och insamlingsvariabel.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
------------------------------------	--------------------------

Kontaktinformation	Johan Hansson
E-post	Fornamn.efternamn@scb.se
Telefon	010-479 63 59